

ECONOMY

Toiveita tulevalle vuodelle...

Eräällä joulukuun alkupuolen arviointikäynnillä arvioijaryhmä sai nähtävään kirjeen, jonka joku kohteesta oli kirjoittanut Joulupukille. Kohteen luvalla FINAS Bulletin julkaisee tämän joulun 2006 toivomuskirjeen:

Rakas Vanha Joulupukki siellä Korvatunturilla

Onko siellä jo lunta ja Petteri Punakuono valmiina? Vuosi on päättymässä ja vuoden vaihteen juhlat odottavat. Kiitos vielä viime joulun loistavista yllätyksistä! Tänäkin vuonna tavoitteena on ollut olla ahkera ja kiltti. Tiedämme kyllä, että se ei aina ole onnistunut tarvitaan aina vaan lisää korjaavia toimenpiteitä, kömmähdysten analysointia ja toiminnan parantamista. Jatkuvan parantamisen tueksi toivomme tänä jouluna laadukkaita ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä koko ensi vuodeksi. Toivomme myös uutta pehmeää perehdytyspakettia, sekä jatkuvan ylläpidon päivityssarjaa. Viime vuoden lahjoista johdon sitoutuminen ja sisäisen viestinnän tehokkaat prosessit ovat olleet meille erityisesti mieleen, toiveena olisi saada vielä lisäosana järjestelmän vaikuttavuuden seuranta-paketti. Koko henkilöstön toivelistalla ovat lisääntyvä toimitusvarmuus, pienempi mittausepävarmuus, parempi asiakastytyväisyyden keräysjärjestelmä sekä viestit toiminnan onnistumisesta, tärkeydestä ja jatkuvasta kehittämisestä!

Parhain terveisin, tapaamistasi odottava ja glögin keittoon valmistautuva yrityksemme väki.

FINAS kiittää kaikkia asiakkaitaan ja yhteistyökumppaneitaan yhteistyöstä vuonna 2006! Toivotamme lämminhenkistä joulua sekä työn iloa vuonna 2007!

Seuraava FINAS bulletin ilmestyy maaliskuussa 2007.
Julkaisija:
FINAS - akkreditointipalvelu

Päätoimittaja: Päivi Kähkönen
Toimitussihteeri: Monika Lecklin
Taitto ja kuvat: Jenni Kuva

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.
ISSN 1239-310X

Osoite:
FINAS
PL 9 (Tekniikantie 1)
02151 ESPOO

www.finas.fi
Sähköposti: finas@finas.fi
etunimi.sukunimi@finas.fi

Puhelin: 010 6054 000
Faksi: 010 6054 399

Mukautuva pätevyysalue vakiintuu käyttöön

Akkreditoinnin sisällön kuvauksen eli pätevyysalueen tarkoituksena on osoittaa, mitä toimintaa akkreditointi koskee. Pätevyysalue eli tuttavallisesti skouppi (engl. scope) on julkisesti nähtävissä oleva arvioinnin tulos, joka pitää osaltaan huolta akkreditoinnin avoimuudesta niin omassa maassa kuin maailmanlaajuisesti.

Pätevyysalueesta tulee näkyä selvästi, mitä toimintaa akkreditointi koskee. Kirjattuna on aina toimialue: testaus, kalibrointi, sertifiointi, tarkastus, ympäristötodentaminen tai vertailumittaus toiminta, sekä tarkennuksena toiminnan kohdistuminen, esimerkiksi tuote ja käytetty menetelmä.

Siirryttäessä pätevyysalueessa syvemälle, yksittäisiin menetelmiin, pätevyysalueen kirjaamistarkkuudessa voi olla akkreditoitujen toimijoiden välillä vaihtelua. Menetelmien kirjaamiseen onkin luotu kaksi pääkäytäntöä: perinteinen yksilöity ja uudempi mukautuva tapa (flexible sco-

pe). Näistä yksilöity pätevyysalue (fixed scope) soveltuu valtaosalle akkreditoituista toimielimistä.

Mukautuvan pätevyysalueen käytön tarpeet lähtevät akkreditoitujen toimielinten niistä asiakkaista, joilla on tarve saada palvelua voimakkaasti kehittyvillä alueilla, tai toiminnassa, jota ei tunneta tarkasti etukäteen. Esimerkiksi testaustoimintaan liittyy tällöin tyypillisesti tutkimusta ja menetelmäkehitystä uusien yhdisteiden tunnistamiseksi. Mukautuvan pätevyysalueen käyttöönotto on tullut ajankohtaiseksi johtamisjärjestelmien kehityksessä, kun akkreditoidut toimielimet ovat luoneet tehokkaat käytännöt uusien toimintatapojen pätevyyden varmistamiseen ja seurantaan.

Mukautuvan pätevyysalueen käytöstä ja arvioinnista on ilmestymässä uusi FINAS-arviointiperiaate, *Periaatteet mukautuvan pätevyysalueen arvioinnille*. Arviointikäytäntöjen lisäksi julkaisussa kuvataan vaatimukset, jotka mukautuvan

pätevyysalueen akkreditoinnille on asetettu. Julkaisussa kuvataan myös, miltä osin testauksen, kalibroinnin, tarkastuksen ja sertifiointin pätevyysalue voi olla mukautuva: mahdollisuuksia ovat esimerkiksi testattava materiaali, kalibrointikohde, tarkastusvaatimukset tai sertifiointin osaluue. Mukautuvan pätevyysalueen lisäksi toimielimissä on yleensä myös yksilöity pätevyysalue, joka voi koskea osittain myös samaa toimintaa. Yksilöity ja mukautuva osa kirjataan niin, että ne erotuvat pätevyysalueessa selvästi.

FINASin mukautuvan pätevyysalueen arviointiperiaatteet on laatinut VANK-P:n (Vaatumusten mukaisuuden arviointiasioita käsittelevä neuvottelukunta, pätevyyden toteamisen jaosto) nimeämä työryhmä. Periaatteet noudattavat kansainvälisesti sovittuja ja julkaistuja käytäntöjä. Periaatteet julkaistaan vuoden 2007 alussa FINASin verkkosivuilla www.finas.fi.

*Päivi Kähkönen
Giselle Nick-Mäenpää*

Kuva: Markku Ojala

FINAS-päivä 25.1.2007

FINAS-päivän teema 2007 on Muutos. Rinnakkaisohjelmat: Muutos ja johtaminen, Muutos ja tekninen toiminta, Mitä kaikkea mitataan ja Muutoksia sertifiointi- ja tarkastussektorilla. FINAS-päivä järjestetään torstaina 25.1.2007 Helsingin Messukeskuksessa.

Kutsu ja päivän tarkempi ohjelma on lähetetty asiakkaille. Ohjelma on saatavissa FINASin verkkosivuilta www.finas.fi. Ilmoittautuminen tapahtuu verkkosivuilla kohdasta "Seminaarit ja muut kurssit".

TERVETULOA

Akkreditoinnista kannattaa kertoa

Akkreditoinnin tarkoituksena on lisätä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamusta tehtävään työhön. Jotta tämä tavoite voisi konkreettisesti toteutua, toiminnan akkreditointi tulee voida osoittaa mahdollisimman selvästi. Tämän vuoksi on luotu kansainväliset menettelytavat akkreditointiin viittaamisesta.

Akkreditointiin viittaamisen sääntöjen tarkoitus on

- ohjata akkreditoituja toimielimiä kertomaan akkreditoinnista ja hyödyntämään akkreditointia
- auttaa toimielinten asiakkaita tunnistamaan akkreditoidut palvelut ja osoittamaan niiden käyttöä

Akkreditoinnista kerrotaan toiminnan tulosten yhteydessä tai tiedotusmateriaalissa käyttämällä akkreditointitunnusta tai sanallista viittausta. FINAS-akkreditoinnin lisäksi voidaan samalla tuoda esille akkreditoinnin kansainvälinen hyväksyntä.

Testaus- ja kalibrointitulosten, sertifikaattien ja tarkastustulosten yhteydessä ole-

va viittaus akkreditointiin kertoo asiakkaille, että juuri tämä toiminta on akkreditoinnin vaatimusten mukaista. Sen sijaan, jos tulosten yhteydessä ei ole mainintaa akkreditoinnista, ei voida olettaa, että tuloksia pidettäisiin näiden vaatimusten mukaisina. Tämä periaate on kansainvälinen, ja sen mukaan akkreditoitu toimielin voi vedota akkreditointiinsa ainoastaan tuomalla akkreditoinnin esille nimenomaan toiminnan tulosten yhteydessä. Akkreditointiin viittaaminen on näistä periaatteista huolimatta vapaaehtoista, ja akkreditoitu toimielin päättää itse ottaako se viittaamisen käyttöön.

FINAS on julkaissut asiakkaiden käyttöön säännöt akkreditointiin viittaamisesta, *Vaatimus V1 Akkreditointiin viittaaminen – Säännöt*. Nämä säännöt on tarkoitettu palvelemaan FINASin asiakkaita niin, että asiakkaan olisi mahdollisimman helppo määrittellä omat käytäntönsä.

Vaatimus V1 on päivitetty ja uusi versio astuu voimaan vuoden 2007 alkupuolella. Säännöissä määritellään periaatteet siitä, missä tilanteissa ja miten akkredi-

toitu toimielin ja sen asiakas voivat viitata akkreditointiin, tuodaan esille akkreditointitunnuksen käyttö, ja annetaan ohjeet akkreditoinnin kansainvälisiin sopimuksiin viittaamisesta. Tehty sääntöjen päivitys koskee erityisesti kansainvälisiä akkreditointitunnuksia, joiden käyttö on nyt kuvattu myös julkaisussa V1. Vaatimus V1 on saatavana FINASin verkkosivuilta www.finas.fi. Uusi, päivitetty asiakirja lähetetään akkreditoiduille asiakkaille.

Helena Tuompo
Päivi Kähkönen

NN on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio TXXX, joka täyttää standardin ISO/IEC 17025 vaatimukset.

Akkreditointitunnus ja sanallinen viittaus akkreditointiin.

ILACin ja IAF:n vuoden 2006 yleiskokoukset

Akkreditoinnin kansainvälisten yhteistyöorganisaatioiden ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) ja IAF (International Accreditation Forum Inc.) vuosittaiset yleiskokoukset niihin liittyvine lukuisine komitea- ja työryhmäkokouksineen pidettiin 4.-16.11.2007 Cancunissa, Meksikossa. Kokousten järjestäjänä toimi Meksikon kansallinen akkreditointielin ema (entidad mexicana de acreditacion a.c.). FINASin edustajina kokouksiin osallistuivat akkreditointipäälliköt Christina Waddington ja Varpu Rantanen sekä johtaja Leena Tikkanen.

Kokouksissa käsiteltiin laajasti tarkastuslaitoksiin, sertifointiin ja laboratoriotoimintaan liittyviä periaatteita ja kansainväli-

siä sopimuksia. Kansainvälisten järjestöjen tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää akkreditointitoimintaa edelleen, sekä saada vastavuoroiset tunnustamissopimukset kattamaan akkreditoinnin osa-alueet tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

Kokouksissa päätettiin, että tarkastuslaitosten kansainvälisen vastavuoroisen tunnustamissopimuksen solmimiseen tähtäviä toimia jatketaan edelleen aikaisempien suunnitelmien mukaisesti. Päätettiin myös, että järjestelmäsertifoinnin akkreditoinnissa sovellettavan uuden vaatimusstandardin ISO/IEC 17021:2006 siirtymäaika on kaksi vuotta, 15.9.2008 asti. Laatu järjestelmäsertifoinnin (ISO 9001) arvostuksen ja tason kohottamisesta kes-

kusteltiin, ja tähän liittyen päätettiin mm. että IAF:n julkaisemien oppaiden noudattaminen muuttuu pakolliseksi sekä akkreditointielimille että akkreditoiduille organisaatioille. Sekä ILACin että IAF:n kokouksissa käytiin myös keskustelua siitä, mitä vastavuoroiset tunnustamissopimukset, ns. MRA- tai MLA- sopimukset, kattavat ja miten ja millä tarkkuudella akkreditointielinten pätevyysalueet tulisi esittää. ILACin kokouksissa keskusteltiin mm. vertailumittausjärjestäjien ja referenssimateriaalituottajien akkreditoinnista ja niihin liittyvistä käytännön kysymyksistä.

Leena Tikkanen

Seminaarit

Pätevyyden arviointi lakisäateisellä sektorilla - miten käytän hyväksi akkreditointia?

VANK P-jaosto (Vaatimustenmukaisuuden arviointiasioita käsittelevä neuvottelukunta, pätevyuden toteamistoimen jaosto) järjestää aiheesta seminaarin 6.2.2007.

Seminaarin tavoitteena on lisätä viranomaisten tietoutta akkreditoinnin ja pätevyuden arvioinnin hyödyntämisestä lakisäateisellä sektorilla sekä kertoa komission uusimmat linjaukset New Approach uudistuksesta.

Seminaari on tarkoitettu viranomaisille, VANKin jäsenille ja muille pätevyuden arvioinnista kiinnostuneille. Lisätietoja seminaarista saa FINASin verkkosivuilta www.finas.fi. Ilmoittautuminen FINASin verkkosivujen kautta 17.1.2007 mennessä.

FINAS kouluttaa

Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssi 23.-25.5.2007

Seuraava laboratorioiden ja tarkastuslaitosten pätevyuden arviointia käsittelevä Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssi järjestetään 23.-25.5.2007. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti kouluttamaan FINASin arviointitehtävissä tarvittavia teknisiä arvioijia. Lisätietoja ja hakemuslomakkeita saa FINASin verkkosivuilta www.finas.fi, Anne Väisänen puh. 010 6054 311 tai anne.vaisanen@finas.fi.

Täydennyskoulutus 5.6.2007

FINAS järjestää täydennyskoulutusta Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssin käyneille 5.6.2007. Koulutus on suunnattu ennen vuotta 2006 Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssin käyneille, jotka eivät toimi aktiivisesti arvioijina. Koulutuksen aiheena ovat muutokset akkreditointistandardeissa ja suosituksissa. Lisätietoja ja hakemuslomakkeita saa FINASin verkkosivuilta www.finas.fi, Anne Väisänen puh. 010 6054 311 tai anne.vaisanen@finas.fi.

FINAS tiedottaa

ISO/IEC 17021:2006 käyttöön syyskuuhun 2008 mennessä

Johtamisjärjestelmien sertifiointia koskevasta akkreditoinnista on ilmestynyt elokuussa uusi standardi ISO/IEC 17021:2006, *Conformity assessment. Requirements for bodies providing audit and certification of management systems*.

Uusi standardi korvaa nykyiset järjestelmäsertifioinnin akkreditointivaatimukset ISO Guide 62:1996 ja ISO Guide 66:1999. Akkreditoinnin kansainvälinen yhteistyöjärjestö IAF on sopinut akkreditoinnissa kahden vuoden siirtymäajasta, jonka jälkeen ISO Guide 62 ja 66 eivät enää ole voimassa. Siirtymäaika päättyy 15.9.2008.

EN ISO/IEC 17025:2005/ Cor 1:2006

Standardiin EN ISO/IEC 17025:2005, *Testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyys. Yleiset vaatimukset*, on julkaistu tekninen korjaus elokuussa 2006. Korjaus koskee taulukkoa A.1, Ristiinviittaukset standardiin ISO 9001:2000. Korjaus ilmestyy suomeksi joulukuussa 2006. Korjaus ei vaikuta meneillään olevaan akkreditoitujen laboratorioiden arviointiin vuoden 2005 standardiversion mukaisesti. Siirtymäaika vuoden 2005 versioon jatkuu 31.5.2007 asti.

Uusia akkreditointipäätöksiä
Bodycote Metech Oy, Service Laboratory, K049
Taajuus, 16.10.2006.

VTT, Asiantuntijapalvelut, Sertifointi ja tuotehyväksyntä, S030
Ympäristöjärjestelmien sertifiointi, 24.10.2006.

Akkreditointipäätösten muutoksia

Insinööri-toimisto AX-LVI OY, Ympäristöyksikkö, Päästömittaustoiminta, T232
Akkreditointi on palautettu tilapäisen peruutuksen jälkeen, 4.9.2006.

Inspecta Oy, jalometallit, T137
Pätevyysalue on yhdistetty pätevyysalueeseen T011, Inspecta Oy, Testaus, Espoo, Varkaus, Olkiluoto, 13.9.2006.

Itä-Suomen Kalibrointipalvelu, Pohjois-Karjalan Aikuisopisto, K039
Pätevyysalue on yhdistetty pätevyysalueeseen K004, Inspecta Oy, 16.10.2006.

Kansanterveyslaitos: Analyttisen biokemian laboratorio, Enteroviruslaboratorio, Huumetutkimusyksikkö, Isyytutkimuslaboratorio, Neuvolaseurologian laboratorio ja Rokoteimmuniteettilaboratorio, T128
Pätevyysalueeseen on lisätty Väestötutkimuslaboratorio, 21.9.2006.

Länsi-Suomen ympäristökeskus, Luonnonsuojelu- ja tutkimusosasto, Ympäristölaboratorio ja Näytteenotto, Ympäristölaboratorio: Vaasa, Kokkola, Seinäjoki, T184
Pätevyysaluetta on laajennettu koskemaan vesitutkimuksiin liittyvää näytteenottoa Vaasassa ja Kokkolassa, 15.9.2006.

Polartest Oy, I009
Pätevyysalue on laajennettu koskemaan sähkölaitteistojen tarkastusta, 24.10.2006.

Sotkamon kunnan elintarvike- ja vesilaboratorio, T189
Laboratorio on luopunut akkreditoinnista toiminnan siirryttyä laboratorioon T140, Kainuun elintarvike- ja ympäristölaboratorio ja Kainuun ympäristökeskus, Laboratorio, 23.10.2006.

Vieskan terveydenhuoltokuntayhtymän elintarvikelaboratorio, T099
Laboratorio on luopunut akkreditoinnista toiminnan siirryttyä laboratorioon T085, Kokkolanseudun elintarvike- ja ympäristölaboratorio, 3.10.2006.

Uusimmat akkreditointipäätökset

FINASin uusimmat akkreditointipäätökset (uudet akkreditointipäätökset, akkreditointipäätösten muutokset ja uudelleen akkreditoinnit) julkaistaan kuukausittain verkkosivuilta www.finas.fi (Ajankoh-taista).